

DOLENJSKI TIŠTAN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA O

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDE Novo mesto — Izhaja vsako sredo — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Komunalni banki v Novem mestu št. 60-KB-16-Z-24

Stev. 16 (422)

LETO IX.

NOVO MESTO, 23. APRILA 1958

UREJUJE uredniški o UREDNISTVA IN UP. ... Tone Gošnik — NASLOV ... Cesta komandanta Staneta 30 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov vravčamo — TISKA Casopisno podjetje Slovenski poročevalci v Ljubljani

Pozdrav Sedmemu kongresu ZKJ

Delovni ljudje Dolenjske pošiljamo VII. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije in vsem njegovim delegatom prirsčne pozdrave!

V času, ko stopa človeštvo z naglimi in velikimi koraki v socializem, se spominjamo bližnje preteklosti. Kar so bile nekoč samo sanje milijonov ljudi, se je spremenilo v resničnost. Strel pred Zimskim dvorcem v Petrogradu so podrl stari svet, v delu velikega Lenina pa so se uresničile besede Marxa in Engelsa: Tovarne delavcem, zemlje kmetom! Pogumno in svetlo pot k novemu življenju je pokazala narodom stare Jugoslavije Komunistična partija. Nasilje starega, mračnega sveta jo je hotelo zadušiti in strel, a uničiti je ni moglo. Iz ljudstva je pognala, iz njegovih globokih, neusahljivih vrelcev je črpala moč, da je prečevala Glavnjače, Obznanje in kraljeve nasilnike.

Komaj sedemnajst let je poteklo, kar so naši narodi pod vodstvom tovariša Tita na poziv svoje Komunistične partije zgrabili za orožje in zbrinili z naših zastav suženstvo, sramoto, tučev jarem in hlapčevanje ugašajočemu svetu. In komaj trinajst let je od Osvojitve.

A če se danes ozremo na prehojeno pot, smo ponosni na ustvarjeni napredek. Nova, svobodna domovina je naša, čisto naša — brez tujih kapitalistov, brez polkolonialnega suženstva in odvisnosti od tuje milosti. Tovarne, elektrarne, nove ceste in železnice, novi rudniki in prenavlajoče se kmetijstvo — to so naši uspehi. Delavsko in družbeno upravljanje, celoten sistem naše socialistične demokracije — to je naša pot v srečno bodočnost. Zato pri nas ni več vladajočih ne vladanih. Vsakdo nosi del odgovornosti, del zasluga za uspehe in del krivde za neuspehe, kot je pred kratkim dejal tovariš Kardelj.

Za vsem, kar smo dosegli, zgradili, postavili in zasnovali, za vsem in v vsem tem pa je naša Partija. Stotisoči jugoslovanskih komunistov so dali vse svoje moči, vse svojo ljubezen in nelazerno poštovanost, da bo nova Jugoslavija naš resnični dom. Milijonske množice so šle za njihovim zgledom in sodelovale v reševanju vseh družbenih in političnih vprašanj.

Zato stojimo enotni na socialističnih tleh. Zato je Program Zveze komunistov Jugoslavije, ki ga bo te dni sprejel Sedmi kongres, naša skupna pot v srečno bodočnost. Mar bi sploh moglo biti drugače po vsem tem, kar smo doslej živeli, dosegli, naredili in ustvarili za našo domovino? Mar bi bilo mož bolj zgoščeno, strnjeno in življenjsko resnično opisati velike in odgovorne naloge, ki čakajo v novem razdobju Zveze komunistov Jugoslavije in slehernega posameznega komuniste? O tem pravi osnutek novega Programa ZKJ tudi tole:

... Živimo v najusodnejšem in najveličastnejšem času dosedanjega zgodovinskega človeštva. Sodobna dela človeškega razuma in rok: presegajo celo najsmelejše vizije sanjaveč; človek osvaja vsemirje, prak-

voja ter revolucionarnih akcij delavskega razreda svetovni sistem ...

... V dosedanjem gibanju, v zavestnih socialističnih akcijah, v radostih in stiskah človeštva, smo mi, jugoslovanski komunisti, vedno gledali smelo in visoko dvignjene glave naravnost v oči slehernemu položaju.

Vedno smo se borili zato, da bi bili enakopravni del mednarodnega gibanja, socialističnih in vseh progresivnih miro-ljubnih ter demokratičnih sil sveta; idejno smo se solidari-zirali in smo vedno pomagali po svojih močeh in možnostih vsaki akciji za mir, svobodo in socializem, veselili smo se vseh zmag svobode, demokracije in

socializma in črpali iz teh zmag moralno moč in izkušnje za nadaljnje delo. Ko bodo naši bodoči rodovi prebrali zgodovino boja za socializem, se nas ne bodo sramovali. To, kar smo bili doslej, bomo tudi vnaprej — zvesti poborniki internacionalizma, prijateljsstva in bratstva med narodi.

Cilji in ideje Programa — dolžnost in čast jugoslovanskih komunistov

Ze smo izbojevali odločilne bitke za prihodnost, kakršne si želimo. Toda mi nismo zadovoljni z doseženim, zastavljamo si še bolj zamotane in še težje naloge. Pogoj, da jih uresničimo, je enotnost naših vrst. Cilji in ideje, ki smo si jih zapisali v svoj program, so vodila našega boja, dolžnost in čast revolucionarnega življenja slehernega jugoslovanskega komuniste.

Da bomo izvedli svojo zgodovinsko vlogo pri tvarjanju socialistične družbe v naši deželi, moramo posvetiti temu smotru vse svoje sile, biti moramo kritični do sebe in do svojega dela, nepomirljivi nasprotniki slehernega dogmatizma in zvesti ročnici lucionarnemu ustvarjalnemu duhu marksizma. Nič, kar je ustvarjeno, nam ne sme biti tolikanj sveto, da ne bi mogli prek njega in prepustiti mesto še naprednejšemu, še svobodnejšemu, še bolj ljudskemu.

Za te velike cilje in plemenite ideje je vredno živeti in vredno pošteno delati. Zato bo Program Zveze komunistov Jugoslavije temelj bodoče aktivnosti milijonov množice naše domovine in svetlo orožje naše nadaljnje borbe za socializem.

Sedmemu kongresu ZKJ in vsem njegovim delegatom: prirsčne, tovariške, tople borbene pozdrave vseh delovnih ljudi Dolenjske!

Zvezna ljudska skupščina, ki se je 19. aprila sestala na skupni seji obeh zborov, je izrazila in potrdila voljo in željo vseh jugoslovanskih narodov v sklepom, da bo tovariš Josip Broz - Tito ponovno predsednik republike. Iz vseh krajev države dobiva maršal Tito prirsčne čestitke ob ponovni izvolitvi, v katerih mu delovni ljudje naše domovine, kolektivni, družbene organizacije, ljudski odbori, prosvetne, kulturne in druge ustanove in posamezniki iz vrst JLA pošiljajo plameteče pozdrave in mu želijo dolgo in srečno življenje. Da bi bil naš ljubljani maršal še mnogo let na čelu naše socialistične domovine, mu iskreno želijo tudi vsi delovni ljudje Dolenjske!

Tovariš Tito pride!

Gor. Kronovo, 20. aprila

V brigadnem naselju »BORIS KIDRIČ« v Gornjem Kronovu je potekla današnja nedelja v mrzličnem okrašanju prostora pred barakami. Dekleta in fantje so zasajali drevesca, kraljiš pot in steze, drugo so vneto čistili šipe in skrbeli, da ne bi kile ležala kaka smet, koček papirja ali kaj podobnega, kar bi lahko pokvarilo lepo podobo naselja na robu gozdiča. Pri vstopu je skupina brigadirjev in brigadirjev potiskala v hrbi velik traktor. Nekateri so sedeli na stroju, drugi so ga pomagali riniti.

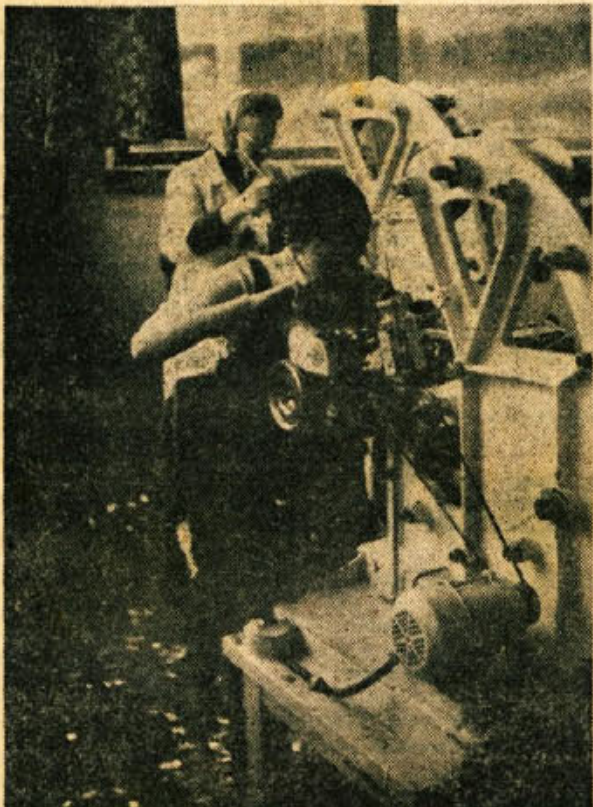
»Ze vozite?«
»Se ne, učimo se!« so sme-jano odvrnili in nekdo je začel vrteči zaganjač, da bi pognal motor.

»Paži, kako to ide!« sta se oglasila ob kozolcu dva Medji-murca in napeto opazovala trud tovarišev, ki se jim ni takoj posrečilo, da bi oživel traktor-jev motor.

»Toda, fantje, danes je nedelja, kakaj potem taka naglica pri delih v naselju?« sprašuje dalje.

največja želja brigad pa je seveda: obisk predsednika republike maršala Tita. Kam bo prišel, kdaj, v katero brigado? Ugibanj je toliko, kolikor je mladih src vzdolj avtoceste; želja pa se bo seveda lahko uresničila samo nekaterim.

Povsod, kjer smo bili te dni, nas je zunanja podoba naselij prijeto razveselila: barabe so okoličilo so okrašene s cvetjem, gesli in zastavami. V ponedeljek zvečer bodo povsod zagoreli taborni ognji, ob katerih bodo mladinci izvedli program, posvečen VII. kongresu. Prebrani bodo tudi sklepi Glavnega štaba MDB o proglašenju udarnih brigad, ki so danes zaključile 10-dnevno tekmovanje v počastitev Kongre-

V preteklosti Dolenjska industrije skorajda ni poznala. Po vojni, predvsem v zadnjih letih, je pa naredil celoten razvoj okraja velik korak naprej. Zlasti je ta napredek občuten v rasti industrije in v utrjevanju ter razvijanju vrste manjših podjetij, ki so za nadaljnji razvoj gospodarstva v posameznih občinah zelo pomembna. Tako se na primer razvija na Vrtači pri Semiču obrat ljubljanske tovarne Telekomunikacij, iz skromnega začeta — komaj 7 ljudi je imel kolektiv, ko je pred leti zadihali — se je podjetje razvilo in daje danes zaslužka 130 ljudem, predvsem ženskam iz Semiča in okolških vasi. Se letos bodo na novo zaposlili 30 ljudi, pozneje pa še več.

Podoben obrat Telekomunikacij je po vojni zrastel tudi v Sentjerneju, kjer je zaposlenih že nekaj več kot 100 ljudi. Tretji obrat Telekomunikacij pripravljajo prav zdaj v Mokronogu.

Industrija v okraju sorazmerno hitro narašča. Za njen razvoj in utrjevanje smo v zadnjih 4 letih vložili milijardo in 406 milijonov dinarjev iz zveznih, republiških in okrajnih sredstev. Industrija spreminja gospodarsko podobo Dolenjske, prinaša kruh, zaslužek in lepše življenje. Medtem ko smo nekoč poznali le izseljevanje, iskanje kruha v tujini in revščino, si danes z znatno pomočjo socialistične skupnosti gradimo lepši jutrišnji dan.

Klubi mladih proizvajalcev

Pred dnevi je bilo v Ljubljani posvetovanje mladih proizvajalcev, katerega se je udeležilo okoli 120 delegatov iz vseh večjih slovenskih podjetij.

V referatu tov. Marjana Rožiča so bile podane smernice za delo KMP. Klubi mladih proizvajalcev so še zelo mladi, a so vendarle že pokazali viden uspeh. Med najboljšie pritevajo klube v Litostroju, Zeelezarni Jesenice in v tovarni Stol (Dupleca). Ostali klubi so se še borili z začetnimi težavami in jim bo ravno ta posvet prinesel nove smernice za delo.

Osnova za plodno delo klubov je dobra mladinska organizacija. Najvažnejše je torej dvigniti in pospešiti delo mladinske organizacije. Naloga kluba mladih proizvajalcev je, da usposablja mlade

de kadre za delavske svete. Ni-so važna le razna predavanja, ekskurzije in podobno, važno je predvsem to, da mladega delavca seznanimo z vsem proizvodnim problemom, s tarifno politiko, z normami in s podobnim. Namen klubov je vzbuđiti v mladem človeku zanimanje za ostalo življenje v podjetju. V to namen bodo letos v Bohinju štetlini seminarji za delavske mladino, kamor bodo poslani najboljši mladinci, ki bodo lahko prinesli znanje na ostalo mladino.

Na Dolenjskem smo že pred leti poskušali z ustanovitvijo teh klubov, ker pa niso dobili strokovne opore, niso uspeli. Novo mesto je na tem posvetovanju zaštopalo 7 mladincev, ki bodo sklepe prinesli na ostalo mladino v podjetjih. Upamo, da bomo tudi v Novem mestu in drugje v okraju kmalu čuli kaj več o delu klubov mladih proizvajalcev.

Letošnje nagradno tekmovanje v kmetijstvu

Do 25. aprila morajo poslati občinske tekmovalne komisije prijave kmetijskih in združenih organizacij za letošnje tekmovanje v kmetijstvu okrajnim komisijam, te pa do 1. maja zvezni komisiji.

Zvezna komisija za tekmovanje je na nedavni seji ugotovila, da bo za lanske uspehe v kmetijstvu (za večje pridelke koroze, sladkorne pese, krompirja, sončnic in bombaža) izplačanih nad 520 milijonov dinarjev, pri čemer odpade na krompir 70.500.000 din in na koroze 293 milijonov. Nagrade bodo začeli v kratkem izplačevati.

VREME

ZA CAS OD 25. IV. DO 4. V.

Konec tekočega tedna ali v začetku prihodnjega tedna dva dni dež in hladno, sneg deloma do nižin. Zatem izboljšanje, sprva slana, pozneje otoplitev. Za 1. maj pričakujemo lepo vreme, kmalu nato pa dež z nevihtami in ohladitvijo. Zatem v splošnem nestalno s pogostimi nevihtnimi padavinami.

Jamstva in sklepi OLO

Zaradi znatno povečanih nalog nekaterih podjetij spričo gradnje avto ceste, so morala ta podjetja kupiti nekaj tovornih avtomobilov za prevoz blaga. Okrajni ljudski odbor je dal jamstvo za take podjetja: Gorjanci, ROG, Gospodarska poslovna zveza, Trgovsko podjetje Trebnje, obe Zdravilišči, tovarna zdravil »Krk« in drugim, ki so dobila kredit za nakup prvovznih sredstev. Hkrati je OLO poskrbel, da se bodo amortizacijska sredstva teh podjetij uporabljala za plačilo najetega kredita.

Na predlog Tajništva za finance je OLO razveljavil menjalno pogodbo, ki jo je sklenil občinski ljudski odbor Kostanjevica—Podbočje za zamenjavo neklih parcel. Hkrati je OLO naročil, da občinski ljudski odbor Kostanjevica — Podbočje ponovno sklepa o tej zamenjavi.

Naši delegati na Kongresu

Komuniste novomeškega okraja zastopajo na Sedmem kongresu ZKJ v Ljubljani naslednji izvoljeni delegati: Jože Borštnar, narodni heroj, sekretar okrajnega komiteja ZKS; Tone Suštaršič, prvoborec in organizator NOB na Dolenjskem, zdj v Ljubljani; Mara Rupena-Osolnik, prvoborka in znana skilvistička OF in AFZ, zdaj v Beogradu; Frane Beg, upravnik kmetijskega posestva Trška gora, in Frane Kočevar, delavec v tovarni BELT v Crnomlju.

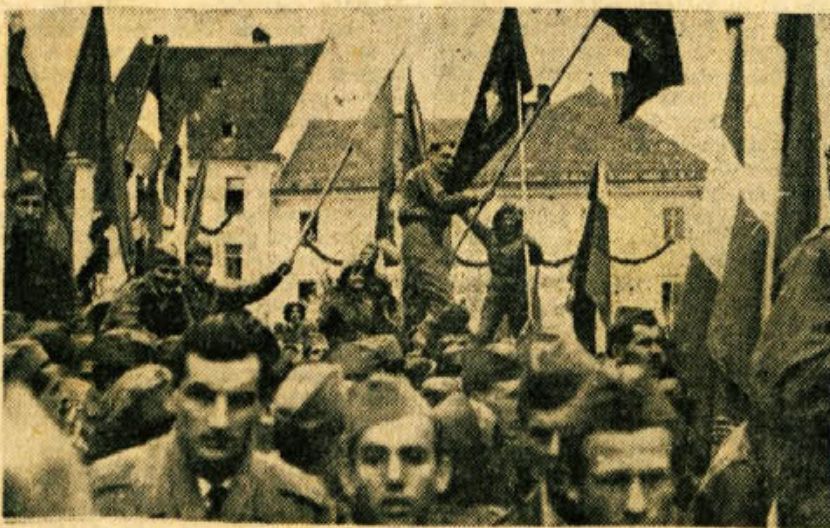
Izvoz v marcu

V marcu smo izvozili v tujino blaga za 11 milijard dinarjev, v prvem četrtletju 1958 pa skupno že za 29 milijard din, kar je približno za 3,5 milijarde več kot lani v istem razdobju.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR NOVO MESTO

OKRAJNI KOMITE ZKJ

OKRAJNI ODBOR SZDL

Naj živi 1. maj — Praznik dela!

pozdravljajo VII. KONGRES ZKJ ter obljublajo tovarišu Titu, ljudstvu in domovini, da bodo verno izpolnjevali njegove sklepe in zgraditev naše lepše bodočnosti!

S PLENUMA OKRAJNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE NOVO MESTO

Stvarne naloge

Vloga kmetijstva v okraju v letošnjem družbenem načrtu — Pletetni perspektivni gospodarski načrt terja od vseh kmetovalcev, zadrug in ostalih organizacij kar največ resnih naporov, da bomo velike naloge v kmetijstvu tudi uresničili

Družbeni načrt našega okraja je sprejet. Postal je zakon za vse nas. V skladu s krajnim družbenim načrtom bodo sestavljeni načrti občin. Ti morajo biti še bolj stvarni. Zajeti morajo kot je priporočil okr. ljud. odbor v prav vse gospodarske organizacije v občini in vsa sredstva za uresničenje nalog načrta, od česar je odvisna življenjska raven v okraju.

Se prav posebno mesto določa družbeni načrt kmetijstvu v okraju, področju, kjer je največ neizkoriščenih zalog, kjer je zaostalost še prav posebno izrazita. Ni mogoče zanikati, da so nekatere naloge kmetijstva v družbenem načrtu dokaj napete, da bo njihova uresničitev terjala precejšnje napore in znatna sredstva. Te naloge pa so spet le del nalog, ki jih vsebuje osnutek petletnega perspektivnega načrta; lahko bi rekli, da so tvoj v nadaljnje napore za dvig kmetijstva.

O letošnjih nalogah v kmetijstvu, kot o nalogah v bodočih letih, je razpravljali tudi plenum okrajnega odbora SZDL 15. aprila v Novem mestu. Vodil ga je predsednik okrajnega odbora SZDL tovariš Jože Borstnar. V prvi točki dnevnega reda so ocenili potek volitev 23. marca. Udeležba je bila na teh volitvah prav posebno velika. To je zasluga dobrih priprav, številnih sestankov in zborovanj, vseh neposrednih odgovorov v volivci. Ti razgovori so se pokazali kot zelo dober način političnega dela, ki naj bi ostal stalna oblika stika z volivci. Tudi politični aktiv je pri teh volitvah storil svojo dolžnost.

Z glavnimi nalogami, ki jih za kmetijstvo nakazuje osnutek petletnega perspektivnega gospodarskega načrta, je člani plenuma in druge, ki so se udeležili seje, seznanil predsednik OZZ tovariš Viktor Zupančič. Naloge, ki jih predvideva osnutek, so ogromne, toda lotiti se jih moramo brez odlašanja, če hočemo dvigniti kmetijstvo.

V poljedelstvu, ki je osnova ostalih panog kmetijstva, bo treba do leta 1961 dvigniti proizvodnjo za okoli 70 odstotkov. To bo možno doseči z racionalizacijo vseh kmetijskih površin, z uporabo priznanih semen, z večjo uporabo umetnih gnojil, strojne obdelave in drugih agrotehničnih pripomočkov, s pridelovanjem novih vrst kultur, zlasti industrijskih in pod.

Povprečni hektarski donos pšenice v okraju na zasebnih površinah je sedaj 12,5 stotov na ha, na državnih posevkih pa je znatno višji. Do leta 1961 se bo hektarski donos pšenice na zasebnih parcelah dvignil na 24,2 stotov, na državnih pa na 40 stotov. To pomeni skoraj še enkrat večji pridelek na hektar, ali v številkah: pri okoli 7.000 hektarjih kar dobrih 800 vagonov več pšenice.

Podobne stvarne postavke vsebuje osnutek tudi za druge panoge kmetijstva. Nakazuje izredno velik vzpon kmetijske proizvodnje, velik skok iz zaostalosti, kar vse bo terjalo in terja še obilo naporov in truda.

Mimo naporov in velikih sredstev pa je za izvedbo nalog, ki jih za dvig kmetijske proizvodnje nalaga načrt, treba tudi veliko političnega dela. Brez tega ne bo šlo, zlasti še zato ne, ker nimamo dovolj strokovnega kadra za uresničevanje nalog neposredno na terenu, ker je pri naših kmetijskih proizvajalcih vse polno starih teženj in ne-prosvetljenosti. So še ljudje, ki ne bi prišli k vajam. Zaigrajo pa, da človeka kar sprele... Djakinje pripravljajo v folklornem krožku več novih piesov; nastopile bodo na šolski proslavi in akademiji.

Ze 26. aprila bodo počastili 1. maj dijake v šoli. Sindikalne podružnice v podjetjih, na občini in šoli bodo imele posebne proslave od 27. aprila do 1. maja. Pripravljajo govore, nastop tamburašev in pod., po proslavih pa bodo imeli zabavo. 27. aprila zvečer bo taka zabava v »Podgorju« za delavce Telekomunikacij in »Podgorja«. 29. aprila bo v prosvetni dvorani akademija, na kateri bodo nastopili dijaki, tamburaši in prvič tudi moški pevski zbor. Proslave bodo zgodaj zato, da bodo ljudje nato lahko pohodili v naravo in razne izlete.

Na sam praznik bo občinska godba zgodaj jutraj igrala budnico. Občinski ljudski odbor bo imel glasnostno sejo, program pa bo te dni še podrobneje sestavljen.

V četrtek je v okviru metliške Ljudske univerze predaval ravnatelj nižje gimnazije Ivan Zele o vremenskih pojavih in napovedi vremena. Zanimivo predavanje je poslušalo precej ljudi, zlasti mladine.

V soboto 12. aprila so v Metliki ob veliki udeležbi ljudi pokopali šestnajstletnega Vlada Cvečarja, trgovskega vajenca v Kmetijski zadrugi. Mladji Cvečar je bil na tečaju v Novem mestu. Tu je zbolel za gripo, ki se ji je pridružila še pljučnica in ta je v nekaj dneh pretirala mladjo življenje.

Zadnji sejem v torek 15. aprila je bil zaradi celodnevne deževja zelo slab. Na trg je bilo prignanih 321 volov, 133 krav, 27 telet, 52 velikih in 174 malih prašičev.

V metliški mesnici je zdaj govedina po 280 din, teletina po 350 in svinina po 370 dinarjev. Malo boljše je bil blagovni in

Novi nasadi v Kostanjevici

Turistično društvo v Kostanjevici je kupilo pri mestnem vrtnarstvu v Ljubljani več sto letnih dreves, kot na primer vrbe žalužke, topole in breze. Drevesa bodo posajena ob cestah, kopališču, na prostoru campinga, ob vodnjakih v mestu in ob šoli.

Po svojih naravnih pogojih je Kostanjevica izrazito turistična. Okolica je polna naravnih lepot. Vendar nekateri prostori v mestu potrebujejo še posebnega naravnega osvežila in dopolnitve. To bo poskušalo doseči Turistično društvo s posaditvijo letopnih dreves.

Tajnik Turističnega društva Janko Jankovič vse, ki bi hoteli okrasiti še posebej prostore ob Krki, svoja dvorišča, studence ali vrtove, da se zgledajo pri njem, kjer bodo ta drevesa dobili zastonj za posaditev.

Nocoj predavanje o izumitelju Josipu Ressleru

Nocoj ob 20. uri bo govoril v Domu ljudske prosvete v Novem mestu univ. prof. dr. Vladimir Murko o izumitelju Josipu Ressleru. Predavanje prireja Dolenjsko muzejsko društvo. Vabijeni!

Se več kot tehničnega dela bo treba prizadevanja političnih organizacij, da prosvetimo kmečkega proizvajalca

Mimo naporov in velikih sredstev pa je za izvedbo nalog, ki jih za dvig kmetijske proizvodnje nalaga načrt, treba tudi veliko političnega dela. Brez tega ne bo šlo, zlasti še zato ne, ker nimamo dovolj strokovnega kadra za uresničevanje nalog neposredno na terenu, ker je pri naših kmetijskih proizvajalcih vse polno starih teženj in ne-prosvetljenosti. So še ljudje, ki ne bi prišli k vajam.

Dijaki se učijo recitacij, moški pevski zbor pod vodstvom tov. Godca pa pridno vadi. Zvečer v spomin na ustanovitev Gorjanskega bataliona v letu 1942. Priprave za počastitev prvega maja so že zdaj zelo živahne.

Z glavnimi nalogami, ki jih za kmetijstvo nakazuje osnutek petletnega perspektivnega gospodarskega načrta, je člani plenuma in druge, ki so se udeležili seje, seznanil predsednik OZZ tovariš Viktor Zupančič. Naloge, ki jih predvideva osnutek, so ogromne, toda lotiti se jih moramo brez odlašanja, če hočemo dvigniti kmetijstvo.

V poljedelstvu, ki je osnova ostalih panog kmetijstva, bo treba do leta 1961 dvigniti proizvodnjo za okoli 70 odstotkov. To bo možno doseči z racionalizacijo vseh kmetijskih površin, z uporabo priznanih semen, z večjo uporabo umetnih gnojil, strojne obdelave in drugih agrotehničnih pripomočkov, s pridelovanjem novih vrst kultur, zlasti industrijskih in pod.

Povprečni hektarski donos pšenice v okraju na zasebnih površinah je sedaj 12,5 stotov na ha, na državnih posevkih pa je znatno višji. Do leta 1961 se bo hektarski donos pšenice na zasebnih parcelah dvignil na 24,2 stotov, na državnih pa na 40 stotov. To pomeni skoraj še enkrat večji pridelek na hektar, ali v številkah: pri okoli 7.000 hektarjih kar dobrih 800 vagonov več pšenice.

Podobne stvarne postavke vsebuje osnutek tudi za druge panoge kmetijstva. Nakazuje izredno velik vzpon kmetijske proizvodnje, velik skok iz zaostalosti, kar vse bo terjalo in terja še obilo naporov in truda.

Mimo naporov in velikih sredstev pa je za izvedbo nalog, ki jih za dvig kmetijske proizvodnje nalaga načrt, treba tudi veliko političnega dela. Brez tega ne bo šlo, zlasti še zato ne, ker nimamo dovolj strokovnega kadra za uresničevanje nalog neposredno na terenu, ker je pri naših kmetijskih proizvajalcih vse polno starih teženj in ne-prosvetljenosti. So še ljudje, ki ne bi prišli k vajam.

Dijaki se učijo recitacij, moški pevski zbor pod vodstvom tov. Godca pa pridno vadi. Zvečer v spomin na ustanovitev Gorjanskega bataliona v letu 1942. Priprave za počastitev prvega maja so že zdaj zelo živahne.

Z glavnimi nalogami, ki jih za kmetijstvo nakazuje osnutek petletnega perspektivnega gospodarskega načrta, je člani plenuma in druge, ki so se udeležili seje, seznanil predsednik OZZ tovariš Viktor Zupančič. Naloge, ki jih predvideva osnutek, so ogromne, toda lotiti se jih moramo brez odlašanja, če hočemo dvigniti kmetijstvo.

V poljedelstvu, ki je osnova ostalih panog kmetijstva, bo treba do leta 1961 dvigniti proizvodnjo za okoli 70 odstotkov. To bo možno doseči z racionalizacijo vseh kmetijskih površin, z uporabo priznanih semen, z večjo uporabo umetnih gnojil, strojne obdelave in drugih agrotehničnih pripomočkov, s pridelovanjem novih vrst kultur, zlasti industrijskih in pod.

Povprečni hektarski donos pšenice v okraju na zasebnih površinah je sedaj 12,5 stotov na ha, na državnih posevkih pa je znatno višji. Do leta 1961 se bo hektarski donos pšenice na zasebnih parcelah dvignil na 24,2 stotov, na državnih pa na 40 stotov. To pomeni skoraj še enkrat večji pridelek na hektar, ali v številkah: pri okoli 7.000 hektarjih kar dobrih 800 vagonov več pšenice.

Podobne stvarne postavke vsebuje osnutek tudi za druge panoge kmetijstva. Nakazuje izredno velik vzpon kmetijske proizvodnje, velik skok iz zaostalosti, kar vse bo terjalo in terja še obilo naporov in truda.

Mimo naporov in velikih sredstev pa je za izvedbo nalog, ki jih za dvig kmetijske proizvodnje nalaga načrt, treba tudi veliko političnega dela. Brez tega ne bo šlo, zlasti še zato ne, ker nimamo dovolj strokovnega kadra za uresničevanje nalog neposredno na terenu, ker je pri naših kmetijskih proizvajalcih vse polno starih teženj in ne-prosvetljenosti. So še ljudje, ki ne bi prišli k vajam.

Dijaki se učijo recitacij, moški pevski zbor pod vodstvom tov. Godca pa pridno vadi. Zvečer v spomin na ustanovitev Gorjanskega bataliona v letu 1942. Priprave za počastitev prvega maja so že zdaj zelo živahne.

Z glavnimi nalogami, ki jih za kmetijstvo nakazuje osnutek petletnega perspektivnega gospodarskega načrta, je člani plenuma in druge, ki so se udeležili seje, seznanil predsednik OZZ tovariš Viktor Zupančič. Naloge, ki jih predvideva osnutek, so ogromne, toda lotiti se jih moramo brez odlašanja, če hočemo dvigniti kmetijstvo.

V poljedelstvu, ki je osnova ostalih panog kmetijstva, bo treba do leta 1961 dvigniti proizvodnjo za okoli 70 odstotkov. To bo možno doseči z racionalizacijo vseh kmetijskih površin, z uporabo priznanih semen, z večjo uporabo umetnih gnojil, strojne obdelave in drugih agrotehničnih pripomočkov, s pridelovanjem novih vrst kultur, zlasti industrijskih in pod.

Povprečni hektarski donos pšenice v okraju na zasebnih površinah je sedaj 12,5 stotov na ha, na državnih posevkih pa je znatno višji. Do leta 1961 se bo hektarski donos pšenice na zasebnih parcelah dvignil na 24,2 stotov, na državnih pa na 40 stotov. To pomeni skoraj še enkrat večji pridelek na hektar, ali v številkah: pri okoli 7.000 hektarjih kar dobrih 800 vagonov več pšenice.

Črnomelj se pripravlja

Na skupnem posvetovanju predstavnikov političnih organizacij, ustanov, društev in gospodarskih organizacij je bilo ugotovljeno, da se prekine s prakso praznovanja delavskega praznika 1. maja iz zadnjih let, ko je bilo praznovanje prepovedano samopodobi posameznikov z usmerjanjem na različne izlete. Ugotovljeno je bilo, da so bili redki, ki so šli na izlete v bližnjo okolico; večina delavcev je ostala doma in izrabila praznik za delo na polju in v vinogradih.

Letošnje praznovanje pa naj bi dalo stvarni poudarek temu največjemu delavskemu prazniku, katerega naj bi sleherni delovni človek zavestno praznoval. Pripravljalni odbor je za vse občino Črnomelj nakazal tale program:

V dneh pred praznikom bodo množična zborovanja po vseh delovnih kolektivih in predstavnicah sindikalnih organizacij bodo šovili o pomenu praznika ter o uspešnem razvijanju in krepitevi posameznih podjetij v sklopu celotnega našega gospodarstva. Svoj razvoj in strm vzpon proizvodnje ter večanje vrednosti družbene proizvodnje bodo večja podjetja nazorno prikazala s primerno ureditvijo izložbenih oken v Črnomlju samem kakor tudi po večjih naseljih Bele krajine. Naselja bo prebivalstvo uredilo in jim dalo praznično podobo; pri tem ne bodo zaostajala podjetja z ureditvijo svojih objektov in kolonij.

Zvečer pred praznikom bodo delovni kolektivi ob sodejstvu vaščanov pripravili grmade po vseh okoliških hribih in ob kresovih bodo kratke svečanosti v počastitev praznika. Planinci se bodo ta večer odzvali z Mirne gore. Praznik sam bodo naznanile budnice godbenikov, piske industrijskih siren ter streljanje. Dopoldan ob 9. uri se bodo v Črnomlju vsi delovni ljudje zbrali k skupni povorki in se nato udeležili velikega slavnostnega zborovanja, ki bo na Trgu republike.

Zužemberk za 1. maj
Na predvečer Praznika dela bodo proslave, na katerih bo sodelovala tudi šolska mladina. Člani Partizana in mladinske organizacije v Hinjah, na Dvoru in v Zužemberku. Šolske proslave bodo v vseh občinah. Zužemberška mladina bo pomagala postaviti na trg tudi velik mlaj, pripravila bo kres in sodelovala pri proslavi. Prvega maja se bodo v novi Partizanski dvorani pomerili strelci, bo pa tudi tekmovanje v odbojki in namiznem tenisu. M.K.

Kostanjevica in Podbočje za praznik dela
Tudi v Kostanjevici pripravljajo pester spored za praznik dela. Socialistična zveza je sklicala vse predstavniške društve in ustanove ter pripravila glavno točko spovedarja predvsem mladina. Najboljši in največji kres bo nagradni, za kar predsednik SZDL tovariš Gregel že pripravlja nagrado. Dosele so zagotovljeni kresovi na Stangrah, Prekopi, Vodenicah, Dolcih in na državnem posestvu. Prav tako so pripravljene kresovi tudi v podboškem delu občine. Upamo, da se bo zavestni šel v tako presneti pripravljajni odbor.

Na sam praznik dela bo v Kostanjevici slovesno odprta nova šivalnica, v kateri bo našlo precej ljudi svoje vsakdanje zaposlitev in zaslužek. Otvoritev bo ob kresu akademiji, ki jo priredi šolska mladina s sodelovanjem članov prosvetnega društva Ljube Košak.

In veseli delj! Prav dobro pripravljena vesela bo, na kateri bodo pekli ribe in kostrune. Vse se bo lahko zalilo s pristnim cvitkom in gorjanskim črnilo, kar bo zagotovila Vinarska zadruga iz Kostanjevice. Za vse udeležence bo delovala tudi podružnica v Opotovi gori, kamor se bodo lahko vozili hladiti in nadaljevati veselo razpoloženje. Dom na Polomu je končno dobil dobro, skrbno in veselo oskrbnico, ki bo skrbela za kulturo akademiji, ki jo priredi šolska mladina s sodelovanjem članov prosvetnega društva Ljube Košak.

Prav tako temeljito se pripravljajo na praznovanje tudi v Podbočju, kjer bo akademija že v nedeljo, 27. aprila, na Građen in v Črneči vasi, kjer bodo nastopili tudi gimnazijci iz Kostanjevice in tako pomagali k čim slovesnejšemu sporedu. Tudi to pot so na delu vse organizacije, društva in ustanove, ki so predsedniku občinskega odbora SZDL tov. Kupljeniku obljube, da se bodo kar

vsih cen. Na enega prebivalca smo izdali za alkoholne pijače 2.432 din ali 412 din več kot predlanskim, za brezalkoholne pijače 260 din na prebivalca, za hrano v gostiščih pa 1.308 din na prebivalca.

Po katerem paragrafu?
Nič ne ve, kako dolgo je v veljavi nepisana pravica, da žagarju pri rezanju lesa ostane brezplačno krajnik, ponekod dva, ponekod pa menda kar vsi štirje. S tem korajnski povsem razpolaga lastnik žage.

Temu priljubljenju ostankov lesa je treba napraviti konec. Tako so med drugim zahtevali tudi zadrugiški in Dragutali. Navedli so, da žagar obrabuna rezanje od okroglega lesa, torej tudi od krajnikov, ki po tej »postavi« ostanejo njemu. Navajali so še, da žagar potem proda krajnike po 65 din kos in ima tako lep vir postranskih dohodkov.

Prav bi bilo, da bi se za to zadevo pozanimali organi tržne inšpekcije.

Dopisujte v Dolenjski list; to je boljše kot jeza, češ »o nas pa nič ne pišejo...«

Ljuba Minkal
Pišem Ti v noči, od 28. na 29. maj. Izgleda, da na Popolnoma sem umirjen, samo poslovi bi se rad s tem pismom. Kar je bilo lepega in veselega med nama, bom ohranil v spominu do zadnje ure...

Tvoje slutnje so bile pravilne. Ne pusti se več igrati otrokom s svim zajcem (t. j. ogiba se izdajalca Zajca — op. F. S.), ker vidiš, da prinaša nesrečo. Odkar so me prišli na Mivki, je preteklo le par dni pa se je moja usoda odločila. Skrbi me za otroke, Minka; vzgoji jih lepo, tako kakor sem si zmeraj sam zamišljal...

Morda se bodeš kdaj spomnil name v dobrem; morda jim boš vedela tedaj kaj povedati o mojih nazorih... Teško ali mirno se bom ločil od Vas vseh in vsega. Najlepše Te pozdravlja poslednjic
Ludvik

Jugan in Vesna, otroci!
Vama bi hotel napisati vse najlepše, kar morem. Veselil sem se Vajinemu doručanju. Veselje mi je spomin na urice, ko smo se skupaj igrali in pogovarjali. Toda prejemajna sta, da bi se me spominjala. Hotel sem Vama biti prijatelj, ne v veselih urah, ker takrat me ne bode ta rabla, ampak v najtežjih trenutkih Vajinega življenja, ko je vsaka prijazna beseda blagodat in vsak nasvet zaklad. Okorne besede niso izrazile, kar sem hotel. Naj Vama naša mamica izroči pismo, ko bode ta velika, da ga bode ta razumele.
Lepo, lepo Vaju pozdravlja Vajin oče.
Ludvik

Mihajlo Klajn
Mihajlo Klajn se je rodil 28. avgusta 1912 v Daruvaru, Bosna. Na univerzi v Zagrebu se je pridružil delavskemu gibanju. Kot inženir agronomije je bil zaposlen v Osijeku in leta 1937 v Beogradu. Leta 1938 je vodil stavko poljedelskih delavcev na državnem posestvu Belle. Leta 1941 pa je postal sekretar mestnega komiteja Komunistične partije Hrvatske v Osijeku. Že avgusta 1941 so ga ustrelili s 21. oktobra leta 1941 s šestimi tovariši obsodili na smrt. Ustreljen je bil v Osijeku.
Osijek, 21. X. 1941

Dragi babica, mama in očka, gotovo že veste, kaj se mi je zgodilo. Na policiji so mi dejali, da je bil oče poklican k telefonu. Nisem se Vam hotel javljati iz zapore, ker sem mislil, da je tako bolje. Ničesar mi ne morete pomagati, tako pa bi se preveč razalostil ter bi bilo Vam in meni samo še teže. Moral bi Vas tožbiti, vendar sem v takem razpoloženju, da ne morem. Mislim, da sem bil dober sin, vsaj mislim tako, Vi pa presodite. Moje stvari in tisto malo denarja, kar mi ga je še ostalo, upam, da Vam bodo poslali. Nikar ne obupajte, čeprav sem Vaš edinec. Vsi, ki me poznajo, vedo da sem pošteno živl in delal.

Zal mi je, ker umiram, vendar, če mora tako biti, me ni niti najmanj strah. Zato Vas prosim, da tudi Vi ponosno in pošteno prenesete vse življenjske težave. Gotovo boste nekako preživeli in živite meni na ljubo. Moja zadnja želja je, da ne bi duševno klonil zaradi moje nesreče in da bi živl naprej, čeprav skromno in trpeče, a dostojanstveno.

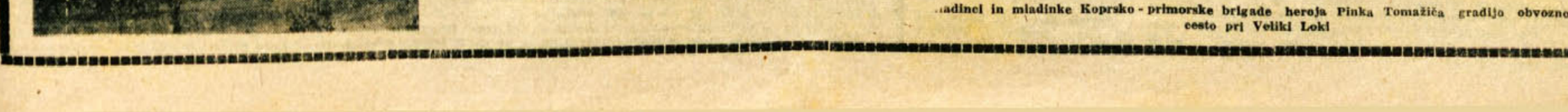
Danes nas je bilo sedem obsojenih na ustrelitev in bo obsodba kmalu izvedena. Nič se ne boji in mnogi celo pojo. Zato bodite tudi Vi duhovno močni, to vas še enkrat prosim, predvsem mam. Pozdravite vse sorodnike in znance, Vas pa še zadnjokrat toplo pozdravljam in ljubim
Vas Milan

OKRAJNA ZADRUŽNA ZVEZA NOVO MESTO

Pozdravljamo 1. maj, borbeni praznik vseh delovnih ljudi!

ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA
GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA
GOZDARSKO LESNA POSLOVNA ZVEZA

Naš borbeni pozdrav VII. kongresu ZKJ in maršalu Titu, s katerim na čelu gradimo čvrste temelje socializma in lepše bodočnost delovnih množic!

Radnici in mladinke Koprsko-primorske brigade heroja Pinka Tomažiča gradijo obvozno cesto pri Veliki Loki

Ne, žensko, pač pa družbeno delo

Na predvečer letošnjega mednarodnega dneva borbenih žena je na slavnostni akademiji v Novem mestu govorila tovarišica Ing. Vilma Pirkovič. Potem ko je opisala delo Jugoslovanskih žena v težkih predvojnih letih in njihovih neprecenljivih deležih v narodnosvobodilni borbi ter v letih obnove, je govorila o delu in skrbi socialistične skupnosti za družino. Ko je navajala naloge, ki stoje neposredno pred našimi ženami, je med drugim dejala:

Na sedanji stopnji našega razvoja je torej v prvi vrsti od ljudi samih odvisno, kako hitro se bodo življenjske razmere boljše. Če se bodo prebivalci na svojih delovnih mestih trudili za večjo storilnost dela, za boljše poslovanje podjetij, ustanov, trgovin, obrti, zadrug itd., če bodo aktivno sodelovali v delavskem in družbenem samoupravljanju ter v organih oblasti, če bodo vplivali na kar najbolj smotno delitev sredstev v podjetjih in občinah, potem bodo stvari šle hitreje naprej.

Kdo je bolj zainteresiran za lepše življenje državljanov in s tem tudi lastnih družin kot ravno žene! Ker pa so prav sedaj usmerjeni celotni napor naše družbe na izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi, zato je v sedanjem času potrebno še večje angažiranje žena kot v prejšnjih letih. Prav na aktivnem delu množice žena leži v sedanjem obdobju velik del nalog, od katerih rešitve je odvisno znatno izboljšanje življenjskih pogojev naših delovnih ljudi. Tako samec kot družina. Toda to delo žena naj ne bo ločeno, takozvano »žen-

sko« delo, temveč naj vse svoje sile usmerijo v to, da kot aktivne državljanke pomagajo reševati razne naloge preko organov oblasti ter delavskega in družbenega samoupravljanja.

V največjih podjetjih v Novem mestu je zaposlena večina ženska delovna sila. Prav od teh delavk v Novotoku, Novolesu, v Industriji perila in drugje je v veliki meri odvisno povečanje storilnosti in še boljše poslovanje njihovih podjetij, s tem pa tudi večji dohodki delavstva, podjetij in občine. Osnovno je torej delo na povečanju storilnosti in s tem tudi povečanju osebnih dohodkov delavstva pa tudi družbe. Tu lahko žene delavke osorno storijo. Toda življenje naših delovnih ljudi ni težko samo zaradi nizkih osebnih dohodkov. Na izboljšanje življenjskih pogojev delavcev, uslužbencev ter ostalega prebivalstva, posebno pa še žena, vpliva prav močno tudi boljše rešitve raznih komunalnih vprašanj ter uslužbenih obratov, ki neposredno olajšujejo življenjske prilike.

V naši občini je mnogo nerešenih, zelo perečih komunalnih vprašanj, ki težijo večino Novomeščanov, posebno pa še zaposlene žene. Ta vprašanja so: hitrejša izgradnja stanovanj, redna kvaliteta in cenjeva oskrba otroških in učiteljskih pralnice in drugih gospodinj-skih servisov, organizirana skrb za čuvanje predšolskih in šolskih otrok zaposlenih mater, zajtrkovnica s mlečno restavracijo, sobna menza, prevoz delavcev iz okolice z avtobusom, obratne kuhinje po podjetjih itd.

Občinski ljudski odbor nima niti toliko sredstev, niti uslužbencev, da bi sam uspešno reševal vse te in druge probleme. Če hočemo, da bomo tudi pri nas v Novem mestu, tako kot v drugih krajih naše domovine, bomo morali vsi državljani, posebno pa še žene, prisložitvi občinskemu ljudskemu odboru na pomoč ker homo z združenimi močmi veliko hitreje in boljše reševali našete probleme, ki tarejo Novomeščane.

V letošnjem letu bodo imela

naša podjetja na razpolago precejšnja denarna sredstva, katerih bodo delila po lastni uvikovnosti. V prihodnjih letih bodo ob dobrem gospodarjenju ta sredstva še veliko večja. Delavke teh podjetij pa tudi celotni kolektivni bodo lahko preko svojih sindikatov, upravnih

odborov in delavskih svetov odločili, da se čim večji del teh sredstev uporabi za izgradnjo delavskih stanovanj, obratnih kuhinj, sobne menze, pralnice, nabavo avtobusa za prevoz na delo itd., kar bo vso v največjo korist delavcem in prebivalcem naše občine.

Tu je praktično torišče dela vseh naših tovarišic!

Prav tako bi žene lahko zelo veliko pomagale občinskemu ljudskemu odboru pri njegovih naporih, da zgradi čim več čim bolj praktičnih, toda ne dragih stanovanj, da uredi boljše in cenejše preskrbo otrošnikov, da ustanovi sobno pralnico, menzo za odnašanje hrane odmov, mlečno restavracijo, servis za pomoč pri gospodinjstkih delih, skrb za otroke itd. Preko otroških svetov, ki jih je treba aktivizirati, dalje preko hitrih svetov, stanovske skupnosti, sindikalnih podružnic, Socialistične zveze, zborov volivcev, Društva za napredek gospodinjstva pa vse do sode-

vanja v odborih, komisijah in svetih občinskega ljudskega odbora — povsod lahko žene ogromno pomagajo pri ureditvi vsega, kar bi Novomeščanom prineslo znatno izboljšanje življenjskih prilik.

To so konkretne, zelo življenjske naloge, ki stojijo pred vsemi nami. Če se jih bodo naše žene oprijete, če bo večina uslužbenk, gospodinj in delavk iz Novega mesta in okolice res aktivno pomagala občini ter organizacijam pri ureditvi teh nalog, potem bomo tudi uspeli in življenje bo v mnogočem lažje in lepše.

ZDENKA GOLOB-BORČIČ: ZENI

OB JAVNIH RAZPRAVAH O LEGALIZACIJI ABORTUSA (SPLAVA)

Za ženino zdravje in srečo v družini

Pred kratkim je bila v Ljubljani tiskovna konferenca, na kateri so predstavniki republiškega sveta za zdravstvo in Slovenskega združenja abortusa (splava), ki je začet predsednik sveta za zdravstvo LR Srbije. Namen konferenca je bil, da začnejo bolj našteto tudi prek tiska pojasnjevati, kako usodne posledice bi lahko nastopile, če bi pristali na splošno dovoljevanje abortusa (splava) pri ženskah. Številni nekateri ginekologi v Srbiji, naj bi splav dovolili vanki ženi, ki si to želi, so se odločno uprli ginekologi Slovenije, republiški odbor Zveze ženskih društev Slovenije in vsi tisti, ki jim je pri srcu zdravje matere in sreča v družini.

Na konferenci je znani ginekolog dr. Novak med ostalimi dejal, da že obstaja splošno mnenje med ljudmi, da je abortus (splav) zelo škodljiv. Abortus je v resnici veliko zlo tako za ženo kakor za narod kot celoto. Zato se je proti njegovim legalizaciji treba odločno boriti. Vsako nasilno poseganje z instrumenti v rodne organe žene pomeni resno ogrožanje njenega zdravja. Pojavljajo se obolenja na maternici, krvavitve in pod. Razen tega umetni splav slabi telo žene in slabo vpliva

tudi na njeno duševno zdravje. Tam, kjer je splav potreben, seveda ne postopamo brezdušno. Številni dovoljeni splavov, napravljenih na ginekoloških oddelkih naših bolnišnic, je v zadnjih 5 letih v Sloveniji naraslo za 1700 odstotkov. Lani so komisije ugodilo približno 82% prošil, ki so želele abortus. Ta odstotek pa je odločno previsok in nujno moramo preiti k drugični ukrepom, da bomo to zlo zavirali, zmanjšali število splavov, nikakor pa nismo za posplošnje abortusa.

TUDI MOŽ JE ODGOVERN ZA ŽENINO ZDRAVJE IN ZA SREČO V DRUŽINI

Legalizacija splava bi pomenila surov napad na položaj žene v socialistični družbi, ki si ga je žena priborila je med drugim dejala na konferenci dr. Ruža Segedin. Če bi tak ukrep sprejeli, bi samo še povečali že tako pogosto brezdušnost moža do žene, ko mu v mnogih primerih ni prav nič mar, kako je z zdravjem žene, kolikokrat bo noseča, koliko otrok bo imela in pod. Žal imamo še vse preveč moških, ki se prav ne vprašajo, kako bo žena s šte-

za moža — zaradi njegove lastne sebičnosti — ni več prijeten. Saj je žal veliko primerov, ko je žena celo trikrat na leto prišla pred zdravniško komisijo s prošnjo za splav!

S SPOLNO VZGOJO MORAMO ZAČETI ŽE V ŠOLAH

Legalizacija splavov bi mi-mno drugega povečala prezgodnje spolno izživljanje mladine. Lahko si predstavljamo, kaj bi to pomenilo za družbo, kaj za mlado dekle, ki bi se za-teklo po prvi nosečnosti, še decela nepripravljeno za spolno in zakonsko življenje. k

NE LEGALIZACIJA SPLAVA, TEMVEČ KONTRACENCIJA!

Po vsem naprednem svetu se zdravniki čedalje resneje bore proti abortusu. Potrebno pa bo — tudi pri nas — precejšnje delo. Rešitev je predvsem v moderni in po vsem svetu priznani kontracepciji — po domače: žena naj zanaša, kadar to z možem sama želi. V vseh ostalih primerih pa se pri obvešanju obvarujeta zanositve z zdravju do-cela neškodljivo kontracepcijo. Ustvariti moramo pogoje, da bo do abortusa prišlo v čim manj primerih. Tu imajo bogato področje dela vsi, ki žele ženam dobro. Začeti je treba s širokim vzgojnim delom, da se bodo žene seznanile s kontracepcijskimi sredstvi (diaphragma in pasto, ki

Kje je tu čut odgovornosti in tovarištva moža? Pogosto govorimo, da je treba našo ženo prevzgojiti. Nismo pa še začeli s prevzgojo moških, ki je dostikrat še bolj potrebna!

SHRANJEVANJE ZIMSKIH OBLAČIL

S pravilnim shranjevanjem zimskih oblačil podaljšujemo njihovo uporabnost. Ko spomladaj odložimo volne-ne obleke, jopice, šale, rokavice, nogavice itd., jih očistimo in nato pravilno shranimo. To delo opravimo takole: Zelo umazane dele obleke operemo. Predno pletivo namo-čimo, obijemo madeže, pri-pravimo dovolj enako tople vode za namakanje in splakova-nje, luks ali pa milnico iz do-brega mila in za zelo umazane kose še malo salmijaka.

ŠRANJEVANJE ZIMSKIH OBLAČIL

Za pranje zelo zamazanih predmetov pripravimo luh iz luksa ali mila, ki mu dodamo malo salmijaka v 2 posodah. sta uspešni v 97 do 99 odstotkih) in z ostalimi sredstvi, ki zanesljivo in brez vsake škode za zdravje preprečujejo zano-sitve. O tem je treba podučiti vse zdravstvene kadre in vse naše prebivalstvo: s predava-nji, članki, filmi, razgovori in s široko zasnovano vzgojo v šolah.

Dela bo precej; kolikor smo doslej v spolni vzgoji zaostali, bo treba dohiteti čas s pove-čanem prizadevanjem, da ohranimo ženi zdravje, družini srečo in narodu zdravo bo-dičnost.

● NAROČAJTE
● IN ŠIRITE
● DOLENJSKI LIST!

Kos za kosom rahlo stiskamo v lugu in nato spakujemo do čiste-ga, v vodi enake temperatu-re kot je bila prva. Nazadnje komad rahlo očremo (ne ovi-jamo), ga položimo (v pravilni obliki) preko fotirke ali druge čiste krpe, zvijemo, rahlo stisnemo, razvijemo in razgrnemo po pogrnjeni deski ali letvah ter na zraku (ne na soncu) po-sušimo. Suho pletivo lahko po-ljukamo preko mokre krpe, zravnamo, zavijemo v časopi-sni papir in polagamo v kov-ček, zaboj itd., ki smo ga ob-ložili s časopisnim papirjem. Vmes damo naftalin, tobak, meliso, meto, pelin ali kako drugo sredstvo proti moljem.

Kos za kosom rahlo stiskamo v lugu in nato spakujemo do čiste-ga, v vodi enake temperatu-re kot je bila prva. Nazadnje komad rahlo očremo (ne ovi-jamo), ga položimo (v pravilni obliki) preko fotirke ali druge čiste krpe, zvijemo, rahlo stisnemo, razvijemo in razgrnemo po pogrnjeni deski ali letvah ter na zraku (ne na soncu) po-sušimo. Suho pletivo lahko po-ljukamo preko mokre krpe, zravnamo, zavijemo v časopi-sni papir in polagamo v kov-ček, zaboj itd., ki smo ga ob-ložili s časopisnim papirjem. Vmes damo naftalin, tobak, meliso, meto, pelin ali kako drugo sredstvo proti moljem.

Tečajnice v Smarjeti (Foto: David Plut)

zelele še marsikaj zvedeti in povsod so izjavljale, da si tako potužnih predavanih še želijo. Hvaležne smo predavateljcu dr. Perku in organizatorju predava-nj — Rdečemu križu!

Gotova jedila v trgovini

Tudi znana tovarna »Gavriločev« v Petrinji proizvaja govejo juho v zavrtkih za 15,20 in 30 obrokov, več vrst pripravljeneh jedi iz mesa in zelenjave v zavrtkih po 400 gramov in 3 kilogramne. Ko dobi podjetje stroj za polnjenje steklenic, namerava večje obroke prodajati v steklenih embalaži.

Inštitut za tehnologijo mesa v Beogradu je izdelal v svojih laboratorijih recepte za večje šte-vilo jedil na osnovi sterilizacije. Tehnično dokumentacijo teh us-trojev bodo dobile tovarne kon-serve.

Industrijski način priprave jedi ni konzerviranje. Bolj je po-doben pasteurizaciji mleka. Razlika je v tem, da imamo taka li-vila lahko v hladilniku, ne da bi se pokvarila. Največja pre-dnost tega načina priprave jedi je nizka cena. Inštitut za tehnolo-gijo je uspel, da navzlic najbolj-ši kakovosti surovin, ki so kup-ljene na trgu v Beogradu po ma-loprodajnih cenah, izdelaja jedila po 120 din kilogram skupno z em-balažo.

Zanimivo je, da trgovina dose-gal ni pokazala večjega zanim-a za prodajo pripravljeneh jedi. Čeprav bi s tem zelo ustregla mnogim potrošnikom.

Konzerviranje jajc

Pripravimo jajca primerno posodo in apno. Jajca morajo biti sveža, čista in cela, poso-da primerna, kozarec ali lonec (lahko lončen).

Apno zmešamo z vodo. Ko imamo občutek, da mešamo malo bolj gost močnik, je go-stota pravilna. Z zajemalko damo nekoliko gošče na dno posode. V to goščo polagamo pripravljena čista, a ne umita jajca s konico navzdol, enega poleg drugega. Nato damo zopet malo gošče in polagamo drugo vrsto jajc. To ponavljamo to-liko časa, da je posoda polna, oziroma da vložimo vsa jajca. Nato apnenno brozgo premešamo in zlijemo preko jajc, ki mo-rajajo biti pokrita s tekočino. Ko se posušijo dolijemo!

Jajca ostanejo vse leto pri-merna za vsakovrstna jedila, tudi sneg še lahko naredimo iz beljakov.

Za široko spolno vzgojo

Brale smo že, da je republiški odbor Zveze ženskih društev začel široko akcijo za razširitev kaj naj kuhano na prehodu v pomlad?

PROČ OD GOSPODINJSTVA

je naslov Scheurmanovi knjigi, v kateri pisec razglablja o utrudljivosti gospodinjstva, ki zahteva neprestano drobitelj ženskih možgan. Vsak obrtnik pa tudi umetnik delavec se lahko osredotoči na en sam predmet in lahko kljub intenzivnemu delu ostane zbran. Delo v gospodinjstvu pa ženo neprestano razdaja v ugonobila njeno notranjo zbranost. Ko pripravlja kosilo, mora misliti na pravičen sestav hrane, ceno, nabavo živil, na

kontracepcije. Pretekli četrtek je bilo posvetovanje o tem vprašanju tudi v Novem mestu; okrajni odbor ZZZ je razen odbornice povabil tudi 12 babc s terena. Članica republiškega odbora ZZZ Francka Koželj je tovarišicam obrazlo-žila, čemu smo proti legalizaciji splavov in za razširitev kontracepcije.

Vse babice s terena so se v celoti strinjale z nameravano akcijo in predlagale, da bi ustanovili nove ginekološke ambu-lante v Metliki, Crnomlju, Zu-žemberku in v Mokronogu. V občini naj bi organizirali raz-govore s predstavniki množič-nih organizacij, ki bi pomagali

nato pripraviti predavanja zdravnikov. Predavanja naj bi spremljali filmi, potrebna pa bi bila za možke in ženske. Okrajni odbor ZZZ bo povabil tudi okrajni svet za zdravstvo, da bi sestavil podroben načrt za to delo na terenu. Predlagal bo tudi spremembo za dovoljevanje abortusa (splava), kadar bo to nujno potreben.

»Seveda sem vzela karte, saj jih imam vendar v hladnem žepu«

„Če bi bil zakonski...“

»Ste oče nezakonskega otroka, kar ste sami priznali in je bilo tudi dokazano. Zakaj ne plačujete 800 din mesečno vzdrževalnine za otroka?«
Pred senatom sodišča stoji srednje velik 25-letni kmečki fant, oblečen precej zanemarljivo. V sodno dvorano v-ri-de se drobna ženska, nekaj let starejša od fanta. Za roko vodi kake dve leti staro kuštravo svetlolaso punčko.
»Tovariš sodnik, nič še ni prispeval za vzdrževanje otroka. Niti dinarja ni! Prej me je poznal. K meni je zahajal delj časa. Tudi ko sem bila že sedem mesecev noseča in še nisem, ko se je rodila punčka. Kako naj sama skrbim za otroka?«
»Obtoženi, povejte, ste kdaj dali temu otroku vsaj kakšno malenkost, morda sladkoreček, košček domače klobase? Gotovo ste doma klali in otroka vi-tje večkrat.«
»Ne, nič mu še nisem dali.«
»Zakaj ne?«
»Nimam. Doma imamo majhno pos-estvo, nas je pa veliko. V trževno službo me ne sprejmejo, ker nisem zdrav. Ni res, da pijančujem!«
»Nekaj bi pa lahko dali, ali vsaj po-kazali dobro voljo. Pa saj je to vendar vaš otrok. Ali nimate niti troho večkega, če že ne očetovskega čuta do njega? Boste kaznovani, če ne plačate.«
»Naj bom! Lahko me kaznujete. Tudi če me zaprete za deset let, mi je vse-eno, plačal pa ne bom niti dinarja.«
»Čujte, pa ste sploh človek? Pogledite,

otrok je tu, treba ga je vzdrževati. Vendar mislite? Iz vas kar 1 aureva izredna trma, nič drugega. Kaj pa če bi bil otrok zakonski. Bi potem skrbeli za nj?«
»Da, če bi bil zakonski, potem bi pa z ženo skupno skrbeli zanj. Bilo bi že nekako... Tako pa ne dam nič, tudi če bi imel milijon. Nak, ne bi dal, sploh ne. Da bi še ona zraven živela od tega.«
Z bežnim sovražnim pogledom odine žilko žensko bitje na desni strani, hitje, pri katerem je iskal ljubezenske utehe neštete noči, zdaj pa gleda na njo kot na sovražnega tuja. Do otroka njegov pogled niti ne seže.
Otrok zvedavo opazuje vse prisotne. Najprej ji pogled obstane na strojepl-ski, ki urno zapisuje, kar narekuje »od-nik. Svetle očke krožijo dalje po dvorani. Končno se ustavi na mrkem moškem na levi strani: ki pa je niti »pogleda. In glej! Drobcenti koraki se usmerijo glav k njemu. Ustavi se vred njim in ga gleda, gleda naravnost v obraz. Stopi še malo bliže in ga z ročico potipuje za koleno. Na vprašanje sod-nika, obtoženi ustane. Otrok se ne gane od njega. Z ročicami ga grabi za hlače, končno pa prime za vogal sukne in kar krepko vleče v smeri proti materi. Kakor da ju hoče pobotati, naj se imata tudi sedaj rada, da bo njegov življenje svetlejšje... Prizor, ki mora pretresti usakega. Od trme prenapeto »očetovo« srce pa se ne gane. Njegov pogled, če-

prav samo bežen in »dit, se ne ponit-za do otroka lastne krvi.«
»Sodba v imenu ljudstva! Ker ne pla-čujete vzdrževalnine za svojega otroka, vaje se senat okrajnega sodišča spoznal krivega po zakonu in vas v smislu zakonitih določil 197. člena kazenskega zakonika obsoja na pet mesecev zapor. V primeru, da še ne boste plačevali, bo drugi kazni strožje. Ste razumeli?«
»Proti sodbi se lahko pritožim...«
Utemeljitev: »Če bi hoteli, bi lahko dali teh 800 din za svojega otroka. Če ste bolni, se lahko »zdravite, saj ste še mlad. Lahko bi dali nekaj od svo-jegega zaslužka pri kmetih, lahko bi šli nabirat zdravilna zelišča, ali poiskali drug zaslužek. Možnosti je pri nas do-voľj.«
Obtoženi poklapano odhaja iz sodne dvorane. Na hodniku se ustavi in pre-mišljuje. Končno sede na klopi in misli, misli. Vrne se v dvorano in prosi sod-nika:
»Sem se premislil. Škoda mi je sedeti pet mesecev. Si bom nekje denar izpo-sodil in plačal.«
»Prezopno! Sodba je izrečena. Plačaj-te vse, kar ste dolžni za nazaj in po-trdilo o plačilu predložite pritožbi.«
»Morda boste uspeli. Za danes smo kon-čali.«
Pet mesecev zapor je vrebilo jekleni zid podporjanske trme in še hušji zid lažne moralne vzgoje: nezakonski otrok ni to, kar je zakonski.
Pred našimi zakoni je!

Z avtobusom po Krški dolini

Preteklo jesen sem se srečal v naši ljubi dolenski metropoli prijatelja, ki je doma v Gorenjskega in prav malo pozna naše dolenske kraje. Često sem mu to očitil, pa ni mnogo pomagalo, zato sem se kar začudil, da je bil to pot vesel in kar prehladiti ni mogel, kako zabavna da so potovanja po Dolenjskem. Sprva sem mislil, da je to ironija in sem se držal precej napeto, on pa mi je hitel zagotavljati, da tako veselih voženj še ni doživel, kakor so vožnje z avtobusom po Krški dolini.

»Niti od daleč si nisem predstavljal, da so Dolenjci tako zabavni in kratkočasni ljudje!«
»Že vem, da boš spet zabaval...«

»Ne bom, to pot res ne! Pri zadnji vožnji od Zagreba v Novo mesto sem moral sicer precej časa stati, toda če bi moral stati vsa pot, bi mi ne bilo nič, saj mi je vožnja med smehom in veseljem minila kakor bi trenil.«

»No, kaj pa je bilo takega, sem res radoveden?«

»Ves, komaj se je avtobus premaknil, nas je začel kratkočasiti nekaj sprevednik zagrebške električne železnice. Šel je na dopust nekam v okolico Sentjerneja, Zarej je od sreče, govoril je neko zmes sentjernejske in zagrebške kajkavščine, saj službuje že 25 let v Zagrebu, pa je zmešal oba jezika. Podrobno nam je opisoval, kako ga je žena odpravila na pot. Pravi, je, kako je dobra, da ga je pustila samega na dopust. Rekla je, da se ji ne ljubi vse dni potikati se po zidanicah in hramih in da bo on sam to bolje opravil. Dala

mu je na pot deset jurjev s prilaznim zagotovitlom, da mu bo to gotovo premalom in da si bo moral za povratek domov še izposoditi pri sorodnikih, kakor pred tremi leti, ali pa ji ga bodo prepeljali domov kot pred petimi leti, »Veste«, je dodal, »jaz grem samo vsaki dve ali tri leta domov, prevedem me stane«. Zaupal nam je vse podrobnosti, tudi kako mu je žena pripravljala priljago. Ko mu je devala perilo v kovček, mu je pojasnjevala: »Košulja imaš dosta, ali gača imaš malo, pa nek te peru...«

Lahko si misliš, kakšen smeh je spremljal to podrobno poročilo. Vmesnih vprašanj, veseljih in dovtipnih, je bilo na pretek, on pa je na vsa odgovarjal z neizčrpno dobro voljo. Na dveh postajah je dajal za vino; kdor ni hotel iz voza, mu je sam prinesel pijače. Ne bi

bilo lepo, če bi se bili branili, pa smo pili, da ga ne želimo in da mu ne pokvarimo prvega zornega dneva dopusta. Ko sem doma ženi pripovedoval, kako je bilo, se je dušila od smeha in nekaj časa potem, ko mi je pripravljala kovček za službeno pot v Avstrijo, mi je polagala na srce: »Košulja imaš dosta, ali gača imaš malo, pa nek ti peru...«

To je bila prva vožnja. Ko sem se vozil druščič, ni bilo nič manj veselo. Komaj smo dobro sedeli, kliče nekdo iz ozadja potnika, ki je sedel spredaj:

»O, dober dan, šef! Ravno prav, da vas vidim. Prihodnji teden si bom vzel nekaj dni dopusta in pridem k vam, da mi boste pokazali mesta, kjer bi iz Krke izvelel kako štuko ali soma.«

Nagovorjeni šef v sprednjem delu avtobusa odgovarja: »Prihodnji teden ne bom utegnil. Tudi jaz grem na dopust, za dvanajst dni.«

»Kam pa, najbrž v kako letovišče?«

»Pravzaprav ne grem rad, čeprav ne grem na svoje stroške, ampak po državni liniji, vse na državne stroške. Ravno včeraj sem spet dobil poziv, naj nastopim. Pa sem si mislil, no, pa grem, ko je vse za stonj, stanovanje, hrana, postrežba...«

Ta pogovor je tekel prek vseh glav in se menj ni zdel prav nič smešen. Zato sem se čudil, da je najmanj polovica potnikov planila v smeh in si pomežikovala.

Šef je to videl in slisal, pa je mirno in resno dalje zapredal, da ne gre rad, ko je za toliko silijo in ko je vse zastoni, nima smisla, da bi se obiral, ko je vse pripravljeno in zagotovljeno. Sobesednik mu je vneto pritrdjeval.

Vprašal sem bližnje, kakšen šef je mož, ki gre na dopust. Reklj so mi:

»Ah, šef mu pravijo kar tako, ker on vsakemu pravi šef. Smejemo pa se zato, ker ne gre na letovišče, ampak ga bodo za dvanajst dni pripravili zaradi nekega življenja. Toliko ljudi... pesem se razlega od jutra do večera. S pesmijo odhajajo na delo, s pesmijo se vračajo.«

Nedeljsko popoldne je kot nalašč za obisk.

Ko sva s kolegico prišli v tabor, go se mladinci ravno vrnili z dela. Pri vodovodu je bila velika gneča. Seveda po napornem delu se kar prileže hladna prha.

»Dober dan, dober dan!« slišim od vseh strani. »Te bole noče tovariš?« sem vprašala mladince, ki je sedel na štoru in si ogledoval boso nogo. »Da, malo me pečejo,« mi je odvrnil.

Kmalu so našji obetopli mladinci in razvij se je živahen pogovor. »Odkod ste prišli?« — »Mi smo iz Ljke, so pa tudi od drugod.«

»Skupno je v tem taboru pet brigad, iz vseh koncev Jugoslavije,« pove tovariš iz štaba. »Zelet bi, da bi se bolj seznanili z vašimi mladinci, zlasti na kulturnem področju,« hitro prida tovariš kulturnik.

»Kako vam je vseh v Sloveniji?«

»Prvi vtis je zelo dober. Tu je res lepo. Je dež nas malo moti. Sicer pa, vprašajte nas čez teden dni. Takrat bomo vedeli več povedati.«

Tabor se ni popolnoma dograjen in z deli še nadaljujejo. Električno že imajo, sedaj napeljujejo še vodovod iz Karteljevega.

»Ali je ta gozd privatna lastnina,« se zanima tovariš Niko.

V Bruslju bo živahno

Največja letošnja svetovna zanimivost ne bodo več sateliti in podobni posegi v vesolje, ampak Svetovna razstava v Bruslju. Glavnem mestu Belgije. Pametno opozorilo je dal meščanom župan Bruslja pred

otvoritvijo svetovne razstave: »Nič nima pravice, da bi si koval prekomerne dobičke z visokimi in nedostopnimi cenami tako glede hrane kot drugih uslug, kajti sem, ki se sedaj seje, bo dalo svojo žetev v bodočnosti. To veliko mednarodno srečanje naj doprinese ekonomskemu napredku in ugledu dežele.«

Največja težava, ki se je postavila pred generalni komisarjat Svetovne razstave, je bilo parkiranje vozil, vendar so sprečno rešili tudi to vprašanje. Pripravili so deset prostorov za parkiranje na skupni površini 110 ha. Parkirni prostor bo lahko sprejel 36 tisoč avtomobilov, 2 tisoč avtobusov, 1400 motorjev in 5 tisoč koles.

»SUHI« TOREK

V Skoplju imajo vsako leto v marcu nenavaden običaj — tržni dan za ženitev in možitev, imenovan »suh turek«. Ta turek pridejo v mesto vaški fantje in dekleta, posebno praznje oblečeni in z namenom, da sklenejo medsebojno poznanstvo, ki oba mlada človeka navadno pripelje v matični urad. Na tem nenavadnem sejmu mladih ženitev in nevest so včasih vprašali, koliko bo fant plačal staršem za roko njihove hčere. Sedaj je teh vprašanj vse manj, kajti nov čas je odnesel tudi zastarele običaje. Se nedavno so se poznanstva na »suh turek« sklepala s pomočjo raznih posrednikov, staršev ali prijateljev, danes pa to dekleta in fantje opravijo kar sami.

Taborišče kač

Kmet Boris Zadrevski iz okolice Prilepa je nedavno pri kopanju zemlje odvil večji kamen in kar pretrnil; pod kamnom je opazil velik klopek gozov, ki so tu otrpli preživeli zimo. Zadrevski jih je začel pobijati z motiklo, potem pa se je splašil in pobegnul. Ko se je malo pomiril, je poklical nekaj kmetov in pastirjev, pa so začeli z motikami in palicami pobijati kače. Tokli so jih nekaj ur, dokler niso bile vse strupenjače mrtve. Našteli so 80 gozov in nekaj drugih kač.

V kapitalističnem raju

Poročajo, da so cene v ZDA spet porasle in dosegle rekordno višino v zgodovini te dežele. Pravijo, da povprečni državljani ne morejo razumeti, da cene nprestano rastejo, v skladiščih pa se kvarji na milijarde dolarjev živil.

RAZPIS

za pripravljajni tečaj za dopisno ekonomsko srednje šolo Slovenije

Februarja 1959 se bo pričel nov prvi letnik Dopisne ekonomske srednje šole Slovenije za bivše borce in aktiviste NOV ter za otroke padlih borcev in aktivistov.

Dosedanje skušnje so pokazale, da imajo veliko kandidatur nezadostno osnovno izobrazbo. Nekateri imajo sicer formalne pogoje za vpis, nimajo pa potrebnega znanja. Zato organizira šola drugi pripravljajni tečaj iz slovenske, matematike, zemljepisa in kemije. Po končanem tečaju bo za vse kandidature izpit iz vseh štirih predmetov.

Vsi zainteresirani, ki želijo vstopiti v prihodnjem šolskem letu v ESS, naj se prijavijo do 15. maja t. l. Prijave bodo sprejemali samo Okrajni odbori Zveze borcev do 15. maja 1958. Obrazce za prijave lahko dobite na okrajnih in obšinskih odborih ZB od 25. aprila dalje.

Z obiska pri brigadirjih

Po prvem aprilu so tudi v naselje pri Dolenji vasi nad Mirno pečjo prišli brigadirji. Tako je tudi v ta kraj prišlo nekaj novega življenja. Toliko ljudi... pesem se razlega od jutra do večera. S pesmijo odhajajo na delo, s pesmijo se vračajo.

Nedeljsko popoldne je kot nalašč za obisk.

Ko sva s kolegico prišli v tabor, go se mladinci ravno vrnili z dela. Pri vodovodu je bila velika gneča. Seveda po napornem delu se kar prileže hladna prha.

»Dober dan, dober dan!« slišim od vseh strani. »Te bole noče tovariš?« sem vprašala mladince, ki je sedel na štoru in si ogledoval boso nogo. »Da, malo me pečejo,« mi je odvrnil.

Kmalu so našji obetopli mladinci in razvij se je živahen pogovor. »Odkod ste prišli?« — »Mi smo iz Ljke, so pa tudi od drugod.«

»Skupno je v tem taboru pet brigad, iz vseh koncev Jugoslavije,« pove tovariš iz štaba. »Zelet bi, da bi se bolj seznanili z vašimi mladinci, zlasti na kulturnem področju,« hitro prida tovariš kulturnik.

»Kako vam je vseh v Sloveniji?«

»Prvi vtis je zelo dober. Tu je res lepo. Je dež nas malo moti. Sicer pa, vprašajte nas čez teden dni. Takrat bomo vedeli več povedati.«

Tabor se ni popolnoma dograjen in z deli še nadaljujejo. Električno že imajo, sedaj napeljujejo še vodovod iz Karteljevega.

»Ali je ta gozd privatna lastnina,« se zanima tovariš Niko.

Užaljeni esesovci

Skupina nekdanjih (pravzaprav še tudi sedanjih) esesovcev je zaprosila bonnski parlament, da jim zaaščiti dostojanstvo svobodnih državljanov in da vložijo protest pri belgijski vladi. Zakaj?

V nekem belgijskem mestu blizu meje so se zbrali bivši belgijski esesovci na neko svojo proslavo. Iz Nemčije so tudi prispeli »stari tovariši«. Bilj so

Brigadna razglednica

Brigadirji Koprsko-primorske brigade heroja Pinka Tomaziča, ki delajo obvožno cesto pri Senilovrencu, stanujejo pa v združnem domu v Veliki Loki, so nadvse zadovoljni tudi s prehrano. Sicer pa, kako ne bi bili? Le poglejte si njihov »glavni kuharski štab« — kdo mu ne bi zaupal lačnih želodcev prizadevnih mladincev in mladink? (Foto: Rastko Bradakja)

Žrtve kač

V Indiji vsako leto umre 20.000 ljudi od pika strupenih kač. Med njimi je posebno nevarna kobra ali naočarka. Nedavno je v Kalkuti na igrišču za polo kobra napadla nekega poljanca. Čeprav je konj v smrtnem strahu zdriljal, ga je kobra vendar ujela in ugriznila. Kajti kadar se kobra razbesni, lahko doseže hitrost 50 km na uro.

Strahoten je prizor, kadar gre kobra na svojo žrtev. Vzpen se meter in pol visoko, napršna vrat, nato pa pohlepno plane in grize svojo žrtev, da ji v rano spusti čim več strupa.

Kobra so nočne kače. Hranijo se z mišmi, podganami, žabami in drugimi manjšimi živalmi, zato se rade zadržujejo v bližini naselij in stanovanj. Njen najhujši sovražnik je mali mungo, o katerem je pisatelj Kipling napisal svojo slavno zgodbo o Riki-Tiki-Tavju in njegovem boju s kobro. Njen strup učinkuje zelo hitro na živčni sistem in človek lahko umre v nekaj minutah, če ne boji takoj injekcijo protistrupa.

11 ton ministrov

»Naša dežela ima posebea apetit za ministre,« je nedavno rekel pariški kabaretni pevec Grello. »Izračunal sem, da smo od zabetka Četrte republike potrošili v Franciji ministrov v skupni teži 11 ton.« Zadnji, duhoviti dovtip na zopetno sprejmemo francoske vlade.

Vesela vlad

Švicarski list »Le Journal« je zadnjič prinesel tole poročilo: »Motoriziran mrtvaški voz je zdrljal s ceste in se prevrnil. Sofer in mrtlič sta nepoškodovana.«

Pereira je le umrl

V našem listu smo že pisali o Javieru Pereiru, najstarejšem človeku na svetu. Ta starec v pravem pomenu besede je nedavno umrl v svojem 169 letu. Ko so ga pred nekaj leti odkrili v Kolumbiji (Južna Amerika) so ga odpeljali v New York. V roke so ga vzele učenjaki in ugotovili, da je bil Pereira rojen v juniju leta 1788. Bil je torej 20 let mlajši od Napoleona. Pripadal je izumirajočemu indijanskemu plemenu Indiosa v Severni Kolumbiji. Ko so Američani šli z letalom ponj v Kolumbijo, so mislili, da bodo našli čvrstega korenjaka, toda zagledali so skromnega starčka. Bil je visok 131 cm in težak le 32 kg.

OGLASUJTE V DOLENJSKEM LISTU!

Cerkev so preselili

Ljubljana se spreminja in širi. Večkrat je treba porušiti in odstraniti tudi stara poslopja, ki so napoti sodobnemu razvoju in prometu. To se je zgodilo tudi s cerkvijo sv. Cirila in Metoda. Ker pa je to 400 let stara baročna umetnina, so jo previdno kos za kosom razstavili, prenesli in spet postavili na drugem koncu Ljubljane.

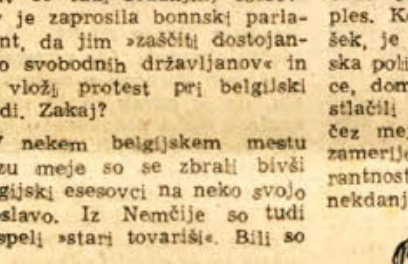

VLADO LAMUT: »RIMSKO OKNO« (1957)

Posledice tujih gospodarjev

V indijski državi Madia Pradež so se pojavile črne koe. Bolezen je pobrala v dveh mesecih 500 otrok. Razširja se tudi v nekaterih drugih pokrajinah. To so predvsem kraji, ki so zaradi dolgoletnega britanskega kolonialnega izkoriščanja zelo zaostali.

NEKAJ OKROGLIH

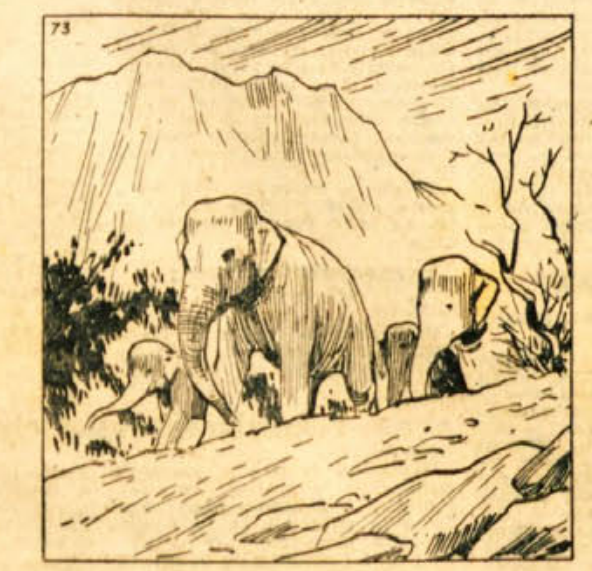
»Pomislj,« priteče žena k možu, »hčerka je ušla z našim šoferjem!«
»O zlodja — to je bil vendar moj najboljši šofer!« zakolne oče.
»Koliko mleka ti krava daje dnevno?«
»Pet do šest litrov.«
»Koliko ga pa prodaš?«
»Ja tako — sedem do deset litrov.«
»Ti, kaj pa je to: fenomen?«
»No, poslušaj: krokodil ni fenomen, novomeški trg tudi ni fenomen. Ampak če bi se krokodil sprehajal po novomeškem trgu, bi bil to fenomen.«
»Kaj naj storim, tovariš doktor: moja žena je strupeno živčna?«
»Pojdite v toplice.«
»Z ženo?«
»Ne, ne — sam.«

NEKAJ OKROGLIH

»Poglejte te živali,« razlaga učiteljica v živalskem vrtu. »Od tistele je dobra pečenka, tale ptič je jerebica, ki nam daje izvrstno pašteto, onole je krokodil, od katerega dobivamo torbice in čevlje...«
»Prosim, tovarišica, iz katere živali pa se dela potica?«

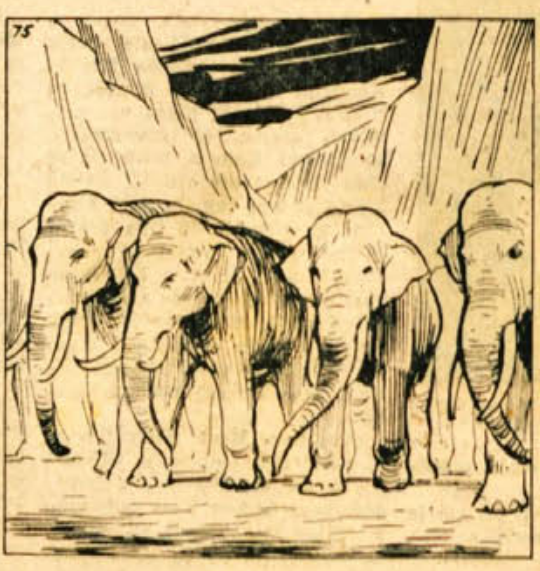
— No, Majda boš zdajle zapela ali pustimo goste, da se še nekaj časa zabavajo?

73. »Kako sta živila v džungli s svojo materjo?« sem ga vprašal v svojih sanjah. »Najino življenje je bilo igra in trud.« mi je odgovoril. »Toda trud je bil igra in igra je bila trud. Ko se je listje na drevju začelo sušiti in se lesketati v nešteti barvah, sonce pa vabiti na jug, smo se poslovili od gora ob vznožju Himalaje ter se po brezkončnih gozdnih poteh, sledeč toku svete reke, napotili proti jugu. Tu in tam smo našli na človeška bivališča. Kako ničvedni so ljudje! Kamor koli pridejo, sekajo drevesa in trebijo gozdove.«

74. Na tem potovanju sem videl čudne stvari. Pozimi smo prišli v džunglo ob morski obali. Tam sem videl krokodile, ki so se sončili na pečnem obrežju Gangesovega ustja. Odpirali so žrela in vanje so jim vpletavali majhni ptičji. Jim čistili zobe in spet odletavali iz žrel; ključval so jim z zob mrčes, ki zastropija njihove čeljusti. K nam, slonom, žal ne priletavajo nobeni ptičji, da bi nam čistili zobe. In tudi tam, celo v vodi, je bilo čutili duh po živalih, ki se hranijo z drugimi živalmi.

75. Na naši poti so stopali stari samci s svojimi materami, kot zaščitnica pa vse mlade samice in vsi mladi samci. Ponoči, ko smo legli spat, se je čreda razvrstila tako, da so stari sloni s svojimi okoli naredili okrog nas prvi, zunanji obroč, v drugi, manjši obroč so se strnili mladi samci, v tretji obroč mlade samice in na sredi, v tem trojnem obroču, smo spali mi mali, v varstvu slonov in zvezd.

76. Ko sem tako spal v džungli, sem videl na nebu duhove slonov, ki so stresali svoje lešketajoče se okle, tulili od srda in se bojevali v mesecem. Ti nebesni sloni so naši predniki, ki čujejo nad nami. Ne smeš pozabiti, da so bili v začetku sloni tisti, ki so vladali vsem drugim živalim, in šele za njimi so bili ustvarjeni ljudje in opice, tigri in kače. »Kdo je naredil nosoroga?« sem vprašal. »Nosorog mi je odvrnil Karl,« je spalčen slone.